

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

Журналу "Вісник Книжкової палати" — 20 років

У перші роки незалежності нашої держави виникла потреба в особливому спеціальному, достатньо компетентному та авторитетному друкованому органі, який слугував би разом для обміну ідеями, поширення знань у галузі видавничої й бібліотечної справи та інформаційної діяльності.

У серпні 2016 року виповнилося 20 років від дня виходу у світ першого зведеного випуску (1-й та 2-й номери) науково-практичного журналу "Вісник Книжкової палати", засновником якого була державна культурно-наукова установа "Книжкова палата України". Перший випуск містив вітання віце-прем'єр-міністра України І. Кураса читачам і редакційному колективу журналу:

"...Особливо знаменною є ця подія для працівників видавничих організацій, бібліотечних і бібліографічних установ, усієї читачької громадськості України. Сподіваюся, що журнал сприятиме вирішенню на сучасному науково-технічному рівні проблеми обліку і збереження друкованого слова, примноженню інтелектуального потенціалу нашої молодшої держави, впевненому її входженню у світовий інформаційний простір.

Символічно, що поява журналу збіглася в часі з п'ятою річницею незалежності України. Сердечно поздоровляю вас з великим святом нашого народу. Бажаю "Віснику Книжкової палати" успішного подолання етапу становлення, довгого творчого життя".

У першому номері часопису було окреслено ряд проблем, що мали місце в бібліотечній справі, книгознавстві та національній бібліографії, вирішенню яких і сприятиме науково-практичний журнал "Вісник Книжкової палати". Також редакція ознайомила читачів зі вступом до книги видатних українських учених Ю. Ковалевського та Ю. Іванова-Меженка "Практическое руководство по библиотечному ведению" (Пг. : Мысль, 1923), статтею головного редактора журналу, директора Книжкової палати України, доктора технічних наук, професора, академіка Міжнародної академії інформатизації М. Сенченка "Книжкова палата України. Проблеми і перспективи". У журналі започатковано рубрики: "Матеріали редакції", "Бібліографія", "Бібліотечна справа", "Видавнича справа", "Історичні розвідки", "Інформаційні ресурси", "Нормативно-правове забезпечення", "Видатні діячі".

На сторінках журналу обговорювалися проблеми видавничої та бібліотечної справи, висвітлювалися питання бібліографії, інформаційних ресурсів, нормативно-правового забезпечення, публікувалися історичні розвідки.

Далі була творча робота колективу різних спеціалістів, змінювався зовнішній вигляд журналу, змінювалось і внутрішнє наповнення. Матеріали, подані до друку, були вагомими і мали важливе значення для вітчизняного академічного середовища, а отже головний редактор журналу М. Сенченко чітко усвідомлював, що часопис потрібно реєструвати як наукове фахове видання.

У 2000—2001 роках журнал "Вісник Книжкової палати" президією Вищої атестаційної комісії України віднесено до наукових фахових видань України в галузі технічних, педагогічних, історичних (книгознавство, бібліотечкознавство, бібліографознавство) наук (постанови ВАК від 10.05.2000 № 1-02/5, 11.10.2000 № 1-03/8, 11.04.2001 № 5-05/4).

Перегортаючи підшивку журналу кінця 1990-х — початку 2000-х років, можна побачити, як розвивалася книжкова галузь, підвищувався науковий рівень, а зміст журналу тісніше поєднувався з практикою. З першого номера за 2001 рік і упродовж п'яти років рубрика "На допомогу видавцю-початківцю" слугувала своєрідним посібником для молодшого покоління майбутніх видавців.

У 2003 році згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 763-р Книжковій палаті України надано статус державної наукової установи, що вимагало перегляду позицій у редакційній роботі, підвищення наукового рівня журналу.

У грудні 2010 року президією Вищої атестаційної комісії України журнал віднесено до наукових фахових видань України в галузі технічних, історичних наук, соціальних комунікацій (книгознавство, бібліотечкознавство, бібліографознавство) (постанова президії ВАК України від 22.12.2010 № 1-05/8).

Відповідно до вимог, за умов дотримання яких періодичні друковані фахові видання можуть бути включені до переліку наукових фахових видань, що затверджує Міністерство освіти і науки України, та з метою підвищення наукового рівня видання Книжкова палата України та Харківська державна академія культури у листопаді 2015 року уклали договір про спільне заснування та діяльність науково-практичного журналу "Вісник Книжкової палати".

У травні 2016 року Атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України журнал віднесено до наукових фахових видань України в галузі соціальних комунікацій (наказ МОН України від 16.05.2016 № 515).

Редакційна колегія журналу складається з представників наукових і просвітницьких організацій України, Білорусі, США та Росії — це доктори наук, відомі вчені і професіонали своєї справи. Колектив редакційної колегії постійно працює над удосконаленням тематики видання, наближенням його змісту до нагальних проблем.

Усю поточну роботу зі збирання матеріалів для публікації, формування і видання кожного випуску журналу, охоплюючи наукове і літературне опрацювання статей, здійснює колектив відділу наукового редагування бібліографічної інформації, який виконує функції (крім інших, видання державних бібліографічних покажчиків, "Календаря знаменних і пам'ятних дат", довідкових, інформаційних, інструктивно-методичних видань) редакції журналу.

Упродовж усіх років існування журнал "Вісник Книжкової палати" був і залишається провідником найважливіших відкриттів і розробок у науковій та практичній діяльності. Редакція пишається своїм авторським активом. Багато авторів співробітничать із журналом упродовж десятиліть — це знані представники академічної спільноти: В. Шейко, Г. Швецова-Водка, Г. Асєєв, Н. Кушнарєнко, А. Соляник, Ю. Ганжуров, Ю. Бондар, І. Давидова, Г. Шемаєва, Л. Філіпова, Н. Прибега, Т. Добко, М. Геращенко, Г. Лоза, Н. Черниш та ін.

До формування відповідного наукового рівня часопису, його впливовості в академічному середовищі долучаються й співробітники Книжкової палати України, чий статистичні, аналітичні й історичні дослідження регулярно виходять на шпальтах видання. Зокрема, матеріали заступника директора з наукової роботи Г. Гуцол торкаються удосконалення системи карткових каталогів Книжкової палати України, а також реформ у галузі створення та використання державних бібліографічних ресурсів і реорганізації бібліотечного фонду України; докладну інформацію про випуск книг і брошур за певний період представлено у статтях завідувача відділу статистичного моніторингу та аналізу друку С. Буряк; про нові стандарти та особливості їхнього впровадження інформують матеріали завідувача відділу державної стандартизації Г. Плиси; відомості у сфері стандартної нумерації видань містять публікації завідувача відділу Міжнародної системи стандартної нумерації книг І. Погореловської; у статтях завідувача відділу наукового опрацювання обов'язкових примірників В. Полякова, стар-

ших наукових співробітників відділу Т. Устіннікової, Г. Братської подано дані щодо стану доставляння ОП видань.

Безперечно, важливе значення для усвідомлення та дослідження нашого минулого мають публікації фахівців Державного архіву друку О. Орлик, С. Шульженко, Ю. Сахневич, О. Тихоненко та ін., вченого секретаря Книжкової палати України О. Васильківської. Завдяки цим матеріалам якнайповніше розкривається багатство архівних матеріалів, що відображають історію нашої держави від часів становлення й до сьогодення.

Типові помилки у діяльності видавців і стан дотримання ними норм вітчизняного законодавства у сфері книговидання — тематика публікацій Г. Плиси, Ю. Хювенен, А. Фідельської, Т. Жигун, О. Петренко. Фахівці Книжкової палати України, аналізуючи конкретні приклади порушень, намагаються привернути увагу видавців до таких важливих аспектів, як дотримання вимог стандартів і чинного законодавства у книговидавничій галузі, аби сприяти якості вітчизняної друкованої продукції України, а також якнайточнішому її відображенню, надають поради щодо правильного оформлення вихідних відомостей, звітів та іншої документації.

Статистичні відомості щодо випуску нових періодичних та продовжуваних видань упродовж багатьох років готує для журналу співробітник відділу наукового опрацювання обов'язкових примірників Т. Черненко.

Матеріали фахівців відділу наукової підготовки державних бібліографічних покажчиків — завідувача відділу О. Устіннікової, О. Ключніченко, В. Кочупалової, Л. Очеретної та ін. — містять статистичні відомості щодо випуску в Україні книг, авторефератів дисертацій, журналів та газет. Ці дані, акумульовані у відповідних Літописах, слугують цінною базою для наукових досліджень, сприяють формуванню чіткого уявлення про масив друкованої продукції України.

Готує журнал до друку і випускає його в світ відділ підготовки та розповсюдження видань, який очолює Л. Дмитрієва.

Завжди пам'ятають у редакції й про ветеранів, що віддавали знання, досвід і творчу енергію становленню журналу.

Гортаючи підшивку за останнє п'ятиріччя, бачимо, як невпинно стрімко змінюється технологія книговидання, трансформується ринок. Відповідно, й дослідження фахівців спрямовано в царину новітніх технологій і тенденцій. Зокрема, тематику електронного книговидання та застосування цифрових технологій у видавничій галузі розробляють М. Женченко, Н. Фіголь, Т. Булах, Н. Черниш, С. Назаровець та ін.

Останніми роками у журналі започатковано нові рубрики, як, приміром, "Соціальні комунікації" (згодом — "Соціокомунікаційні технології"), "Журналістика та ЗМІ".

Багато публікацій "Вісника" нині присвячено і сучасним викликам: гібридній війні, використанню всесвітньої мережі та різноманітних засобів для інформаційного впливу на соціум. Над цією, надзвичайно актуальною сьогодні, проблематикою працюють М. Сенченко, О. Сенченко, Ю. Бондар, Т. Крайнікова та ін.

Сучасна бібліотека, її місце в інформаційному суспільстві, трансформація діяльності відповідно до вимог цифрової епохи та зростаючих потреб користувачів — нині це одна із провідних тем "Вісника Книжкової палати".

Тісні контакти поєднують журнал зі столичними бібліотеками — НБУВ, НПБУ, Національною історичною, Національною науковою сільськогосподарською, Національною юридичною, Національною науковою медичною, книгозбірнями вищих навчальних закладів — НТУУ "КПІ ім. І. Сікорського", НАУ, КНУ ім. Тараса Шевченка, КНУККіМ, НАУКМА.

Дописувачами часопису є представники багатьох вищих навчальних закладів, пов'язаних із видавничою та бібліотечною справою, книгознавством, підготовкою фахівців для цих галузей — Київського національного універси-

тету імені Тараса Шевченка, Харківської державної академії культури, Української академії друкарства, Рівненського державного гуманітарного університету та ін.

Отже, широкою є географія авторів "Вісника", яка охоплює чи не всю країну. На шпальтах часопису друкуються й закордонні колеги.

За п'ять останніх років зусиллями редакційного колективу і редакційної колегії у "Віснику Книжкової палати" було опубліковано майже 960 статей, оглядів та рецензій з питань видавничої справи, бібліографії, бібліотечної справи, інформаційних ресурсів, історії, соціальних комунікацій. Журнал, кожний номер якого вміщує від 10 до 15 наукових статей, надає можливість ознайомитися з роботами українських і закордонних авторів. Видання є джерелом інформації про новітні наукові дослідження. На його сторінках з актуальними публікаціями постійно виступають провідні вчені та спеціалісти видавничої, бібліотечної, інформаційної галузі.

Нині "Вісник Книжкової палати" виходить щомісяця на 52 сторінках і має такі рубрики: "Сторінка головного редактора"; "Книгознавство. Видавнича справа", "Рецензії"; "Бібліотекознавство та бібліографознавство"; "Бібліотечна справа"; "Документознавство та інформаційна діяльність"; "Архівознавство та архівна справа"; "Журналістика та ЗМІ"; "Соціокомунікаційні технології"; "Історичні розвідки"; "З архіву Книжкової палати України"; "Видатні діячі та визначні події"; "Конференції. Конкурси. Виставки"; "За рубежем".

Відповідно до рубрик будеться робота редколегії та редакційного колективу щодо наповнення журналу матеріалами.

Представлені авторами статті розглядаються в редакції або відправляються на рецензію членам редколегії, після чого Вчена рада Книжкової палати України ухвалює рішення про доцільність публікації статті або потребу її доопрацювання. Матеріали проходять редакційне опрацювання, при цьому особлива увага приділяється науковому наповненню змісту, оформленню графічного матеріалу, літературному викладу. Відредаговані статті узгоджуються з автором.

Свідченням високого наукового рівня журналу є те, що він входить у перелік провідних періодичних видань, в яких мають бути опубліковані основні наукові результати дисертацій на здобуття наукового ступеня.

Електронний варіант щомісячника (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України" — http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html

Відомо, що одним із основних напрямів у сфері наукової діяльності є визначення узагальненої оцінки якості та результатів наукових досліджень окремого вченого або установи загалом. На сьогоднішній час сучасні тенденції представлення досліджень вимагають від науковця подання отриманих результатів до світових і, бажано, до загально-визнаних періодичних видань і видавництв, що входять до різних наукометричних баз даних, кількісні показники яких усе активніше використовуються зарубіжними країнами для визначення та оцінювання ефективності діяльності як окремого вченого, колективу чи організації, так і перспективних напрямів розвитку науки, їх фінансування тощо. Серед загальноприйнятих показників якості роботи науковця, видання та установи, які стали умовним стандартом оцінювання ефективності роботи та аналізу наукової активності та продуктивності, останнім часом найбільший інтерес викликають індекс цитування, індекс Хірша та імпаکت-фактор.

На вимогу часу редакцію та редакційну колегію журналу чекає велика робота щодо його поступального розвитку з перспективою включення до наукометричної бази даних.

Колектив редакції висловлює щиро подяку авторам за важливі інноваційні дослідження, результати яких вони передають для публікації, і читачам за постійний інтерес до розбудови бібліотечної і книжкової справи в Україні.

*Колектив редакції
журналу "Вісник Книжкової палати"*